

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

26-27 листопада

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Одеса – 2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ЛІНГВІСТИКА Й ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

26-27 листопада 2020 року

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ**

Одеса – 2020

«Country study» for high school students of Ukraine. С. М. Іваненко, О. В. Холоденко, К. М. Павицька, О. Г. Смольнікова, Нові концепції викладання у світлі інноваційних досягнень європейської дидактики вищої школи. Матеріали міжнародної науково-методичної конференції 30-31 жовтня 2017. С. 60-63. Київ, Україна: НПУ імені М. П. Драгоманова.

4. *Осадча Н.В.* Тематичне планування елективного курсу «Країнознавство» (11 клас) та формування лінгвосоціокультурної компетентності в англomовному читанні. В. І. Школяренко, А. М. Коваленко, С. Ф. Алексенко, Діалог мов і культур у сучасному освітньому просторі. Матеріали I Всеукраїнської наукової інтернет-конференції, 17 листопада 2017 р. сс. 91-95. Суми, Україна: СДПУ імені А. С. Макаренка.

Марія Сокаль,
к.філол.н., доц., завідувач кафедри
слов'янського мовознавства
Університету Ушинського
Анастасія Махницька,
здобувач вищої освіти 2 року навчання
за другим (магістерським) рівнем
факультету початкового навчання
Університету Ушинського

СУЧАСНЕ УНАОЧНЕННЯ МАТЕРІАЛУ УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Статтю присвячено актуальному питанню дослідження сучасної наочності як способу вирішення нових освітніх вимог до підготовки молодших школярів. На основі аналізу наукових джерел, педагогічної практики авторка розглядає потенціал традиційних наочних засобів, що реалізуються на новій мультимедійній основі, а також новітніх способів унаочнення процесу вивчення української мови (за допомогою інтерактивної дошки, комп'ютерних презентацій) Ключові слова: наочність, початкова школа, курс української мови, інформаційні технології навчання.

The article is devoted to the topical issue of the study of modern clarity as a as method of decision of new educational requirements for the preparation of primary school children. Based on the analysis of scientific sources, pedagogical practice, the author considers the potential of traditional visual aids implemented on a new multimedia basis, as well as the latest ways to illustrate the process of learning the Ukrainian language (using interactive boards, computer presentations).

Key words: visualization, primary school, Ukrainian language course, information technologies of studies.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Серед важливих факторів, які сприяють покращенню результатів процесу навчання у початковій школі, є наочність. «Наочність навчання - це одна з найважливіших умов, що забезпечує успішне формування в учнів всіх форм мислення, слугує для них джерелом отримання об'єктивних наукових знань, розвитку мовлення та самостійного розуміння матеріалу» [2]. Саме тому у пошуках шляхів ефективного вирішення завдань початкового курсу української мови нашу увагу привернула проблема використання наочності.

Аналіз наукових досліджень, у яких розглянута проблема і на які спирається автор.

Розгляд питань унаочнення навчання має давню історію, пов'язану з іменами видатних педагогів (Я.-А. Коменського, І. Песталоцці, К.Ушинського, В. Шаталова, М. Богдановича, Ш. Амонашвілі, Г. Демченко, О. Текучова та ін.). Особливості реалізації наочності в сучасній українській школі досліджують Т. Ключова, М. Кадемія, О. Сисоева, Д. Попова, А. Романюк та ін.

Мета дослідження – розглянути нові можливості використання наочності для вирішення програмових вимог початкового курсу української мови.

Виклад основного матеріалу.

«Принцип наочності – це найбільш відомий і зрозумілий принцип навчання, який використовується з найдавніших часів. В основі цього принципу лежить наукова закономірність про те, що ефективність засвоєння знань залежить від залучення до процесу пізнання різних органів чуття» [1, 10]. Усвідомлення того, що успішна реалізація принципу наочності сприяє кращому засвоєнню знань учнями має бути мотивацією для вчителя у пошуку можливостей унаочнення освітнього процесу на якісно новому рівні.

Використання наочності на уроках української мови у початковій школі має особливе значення. Дитині, що знаходиться на стадії переходу від наочного до словесно-логічного мислення наочність (в якості підтримки розумових операцій) допомагає опанувати знання про одиниці різних мовних рівнів. Окрім того, вона покращує результати запам'ятовування.

Ефективність уроку української мови залежить від доречності обраної наочності та вдалого планування роботи з нею. Важливо, щоб наочність не розосередила увагу учнів, сприяла реалізації мети уроку. Немале значення має оформлення наочного засобу.

Використання сучасних інформаційних технологій навчання значно розширює можливості унаочнення освітнього процесу. Так, зовсім інші освітній потенціал (порівняно з традиційною дошкою) має інтерактивна дошка, яка дозволяє «взаємодіяти» з мовним матеріалом і відповідає сучасним інтересам учнів. Нинішній процес вивчення української мови збагачений таким видом наочності, як комп'ютерні презентації (можливість розробки яких базується на програмі Power Point) та дозволяє структуровано подати інформацію та застосувати на слайдах різноманітні види зорової наочності (у вигляді звичайних ілюстрацій, анімації, інтерактивних моделей та ін.).

У шкільній практиці викладання української мови розповсюджені таблиці. За допомогою медіатехнологій таблиці можна перевести зі статичної у динамічну форму та залучити до процесу їх створення учнів. Тут є місце, по-перше, покроковій побудові таблиці, алгоритму відповідно до етапів опанування мовного поняття, виведення орфографічного правила і под. варіанти, що відображають логіку розгортання пізнавального процесу. По-друге, є можливість відтворення наочності з окремих її складових за принципом пазлів (порівн. комбінування таблиці пар дзвінких та глухих приголосних). По-третє, це може бути трансформація наочності, наприклад, шляхом скорочення

ілюстративного матеріалу, що використовувався на етапі спостереження та аналізу мовних фактів.

Висновки і перспективи дослідження. Таким чином, на сучасному уроці української мови мають місце якісно інші засоби наочності зі значно ширшим, ніж у традиційних, обсягом можливостей. Це по-перше. По-друге, традиційне унаочнення (наприклад, у вигляді таблиць, схем, алгоритмів) завдяки його перенесенню на мультимедійну основу теж змінює свій освітній потенціал, зі статичного перетворюється на динамічне з широкими варіативними можливостями. Перспективним напрямком подальших досліджень бачимо розгляд методики використання модернізованої наочності для вирішення конкретних завдань початкового курсу української мови.

Література

1. Ключева Т. Реалізація принципу наочності на уроках у початковій школі засобами інформаційних технологій навчання. Таврійський вісник освіти. 2013. №3. С. 10–16.
2. Шлапак М. Наочність як засіб активізації розумової діяльності учнів. URL: <https://vseosvita.ua/library/dopovid-naocnist-ak-zasib-aktivizacii-rozumovoi-dialnosti-uchniv-211344.html>

Олександра Токар,
здобувач вищої освіти 2 року навчання
за другим (магістерським) рівнем
факультету початкової освіти
Університету Ушинського
Науковий керівник: к.філол.н., доц. М. А. Сокаль

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИРІШЕННІ ЗАВДАНЬ МОВНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Статтю присвячено актуальному питанню дослідження проєктної діяльності як способу вирішення нових освітніх вимог до підготовки молодших школярів. На основі аналізу наукових джерел, педагогічної практики авторка розглядає загальнонавчальний потенціал проєктів та їх доцільність для вирішення завдань початкового курсу української мови.

Ключові слова: проєктна діяльність, початкова школа, мовна освіта учня

The article is devoted to the topical issue of research of project activity as a way to solve new educational requirements for the preparation of junior schoolchildren. Based on the analysis of scientific sources, pedagogical practice, the author considers the general educational potential of projects and their feasibility for solving the problems of the initial course of the Ukrainian language.

Key words: project activity, primary school, language education of a student

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Серед основних проблем, що розв'язує вчитель нової української школи (НУШ) – це навчити учнів мислити, синтезувати знання, активно діяти, вирішувати практичні завдання, з інтересом ставитись до навчання, успішно взаємодіяти. Необхідність їх вирішення активізує пошук продуктивних форм навчання, «однією з яких є метод проєктів» [2, 44].

Аналіз наукових досліджень, у яких розглянута проблема і на які спирається автор. Дослідженню різних аспектів проєктної діяльності присвячено